

Näringsutskottets betänkande

1984/85:35

om utländska banketableringar i Sverige (prop. 1984/85:191)

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1984/85:191 (finansdepartementet) om utländska banketableringar i Sverige,

dels fyra motioner som har väckts med anledning av propositionen,

dels en motion från allmänna motionstiden såvitt den avser bestämmelserna i lagen (1955:183) om bankrörelse beträffande val av styrelseordförande i affärsbankerna och beträffande offentliga styrelseledamöter.

Propositionen och motionerna redovisas i det följande.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en lagstiftning som innebär att utländska banker tillåts etablera sig i Sverige på väsentligen samma villkor som gäller för svenska banker. Från vänsterpartiet kommunisternas sida avvisas förslaget – frågan borde genom kreditmarknadskommitténs försorg sättas in i ett större sammanhang. Sex reservationer har avgetts från borgerligt håll. Däri förespråkas s. k. omvänd behovsprövning i oktroyförfarandet, rätt för utländska banker att bli minoritetsdelägare i svenska banker, generösare dispenser från aktieförvärvsförbudet, förhandlingar om etablering av svenska banker i Norge och avskaffande av systemet med offentliga styrelseledamöter (m, fp) samt slopande av kravet på statligt godkännande av affärsbankernas val av styrelseordförande (m, c, fp).

Propositionen

Förslag

Regeringen föreslår att riksdagen antar förslag till

1. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
2. lag om ändring i lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag m. m.

Lagförslagen har granskats av lagrådet. De finns på s. 3–9 i propositionen.

Huvudsakligt innehåll

I propositionen föreslås att utländska banker skall tillåtas etablera sig här i landet. Etableringen skall enligt förslaget ske i bankaktiebolagsform. Däremot tillåts inte utländska banker att inrätta filialer här. Den utlandsägda banken skall bildas med stöd av lagen om bankrörelse. Banken blir alltså en självständig svensk juridisk person som i princip skall vara underkastad samma författningsmässiga reglering som de svenskägda bankerna.

De svenska och utländska bankerna skall så långt möjligt behandlas lika. Detta innebär bl. a. att en utlandsägd bank måste vara beredd att ta emot inlåning från allmänheten och driva en förhållandevis bred verksamhet. En utlandsägd bank skall kunna erhålla valutahandelstillstånd och tillstånd att driva fondkommissionsrörelse i samma omfattning som en svensk bank. Avdelningskontor skall kunna inrättas utan särskilt tillstånd enligt de regler som nu gäller för svenska banker. För svenska banker gäller vidare i princip ett förbud mot förvärv av aktier. I vissa fall kan dock regeringen medge undantag från förbudet. Även i detta avseende föreslås att svenska och utländska banker skall behandlas lika.

En utlandsägd banks aktiekapital bör inte vara mindre än 25 milj. kr. Någon maximigräns för kapitalets storlek anges däremot inte.

Endast de banker kan påräkna etableringstillstånd som är välrenommerade och har en god ställning i hemlandet. Moderbanken bör vara välkonsoliderad och stå under effektiv tillsyn. Det förhållandet att en utländsk bank redan har viss kontakt med Sverige och svenska företag bör också kunna beaktas vid tillståndsprövningen.

Förslaget innehåller vidare bestämmelser som möjliggör för ett utlandsägt bankaktiebolag att ha utländska medborgare i styrelsen. Det föreslås att högst en tredjedel av styrelsens ledamöter får vara utländska medborgare eller svenska medborgare bosatta utomlands. Regeringen skall kunna ge dispens från denna bestämmelse.

Utländska banker föreslås även fortsättningsvis kunna inrätta representationskontor enligt de regler som gäller för närvarande.

Slutligen föreslås ett tillägg till lagen (1982: 617) om utländska förvärv av svenska företag m. m. som innebär att en utländsk bank som har aktier i en bank här i landet i princip inte skall kunna få tillstånd att förvärva aktier i svenska aktiebolag.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1985.

Motioner

De motioner som har väckts *med anledning av propositionen* är

1984/85:3182 av Karin Ahrland (fp) och Christer Eirefelt (fp), vari hemställs att riksdagen

1. beslutar om sådan ändring i 4 § [banklagen] att nuvarande behovspröv-

ning slopas, dvs. nuvarande oktrojprövning ersätts med en omvänd behovs-
prövning,

2. beslutar om sådana ändringar i 71 och 77 §§ banklagen att statliga
representanter ej längre utses i styrelserna samt att regeringen ej längre skall
godkänna ordförande,

1984/85:3183 av Elver Jonsson (fp) och Börje Stensson (fp), vari hemställs
att riksdagen begär att regeringen omgående inleder förhandlingar med
Norge i syfte att möjliggöra för svenska banker att etablera sig i Norge,

1984/85:3184 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari hemställs att riksdagen
avslår proposition 1984/85:191,

1984/85:3185 av Staffan Burenstam Linder m. fl. (m), vari hemställs att
riksdagen

1. beslutar om ändring i banklagstiftningen som möjliggör utländskt
aktieäggande i svenska bankaktiebolag i enlighet med vad som i motionen
anförs,

2. som sin mening uttalar vad som i motionen anförs angående dispens-
prövningen enligt 55 § första stycket 5 lagen om bankrörelse för utländska
banker.

Den motion från *allmänna motionstiden* som behandlas här är

1984/85:559 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), såvitt gäller hemställan att
riksdagen

3. beslutar att 77 § lagen (1955:183) om bankrörelse skall ha den lydelse
den hade den 31 december 1984,

4. hos regeringen begär förslag till förändringar i lagen (1955:183) om
bankrörelse så att systemet med offentliga styrelserepresentanter avskaffas.

Utskottet

Lagförslagen i stort

Bankrörelse – vilket begrepp avser verksamhet vari ingår inlåning från
allmänheten på räkning – får i Sverige inte bedrivas av andra än svenska
rättssubjekt. Ett visst internationellt inslag finns dock bland de företag som
är verksamma på kreditmarknaden. En bestämmelse i lagen (1955:183) om
bankrörelse ger nämligen regeringen möjlighet att lämna utländska bankfö-
retag tillstånd att driva representations- och förmedlingsverksamhet i
Sverige. Hittills har 28 utländska banker fått sådant tillstånd.

Genom sin restriktiva hållning gentemot utländska banketableringar
skiljer sig Sverige från de flesta länderna inom Organisationen för ekono-
miskt samarbete och utveckling (OECD). Bl. a. tillåter numera de tre
nordiska grannländerna sådana etableringar. Svenska affärsbanker har
åtskilliga hel- eller delägda dotterbolag utomlands. De krav på ömsesidighet

som ställs upp i en del länder, bl. a. Norge, lägger emellertid hinder i vägen för vissa etableringar som svenska banker kunde finna önskvärda.

Kreditmarknadskommittén (Fi 1983:06) är i färd med en översyn av kreditmarknadens struktur. Kommittén har behandlat frågan om utländska bankers etablering i Sverige med förtur. Dess förslag har i det stora hela tagits upp av regeringen i den proposition, 1984/85:191, som nu föreligger. Det centrala är att utländska bankföretag skall tillåtas driva verksamhet i Sverige under i huvudsak samma betingelser som svenska företag. Detta innebär att bankrörelse får drivas bara av den som har fått oktroj av regeringen. I propositionen diskuteras dels några olika kriterier som kan tillmätas betydelse vid oktrojprövningen, dels några tänkbara inskränkningar i utrymmet för utlandsägda bankers aktivitet.

Propositionen har föranlett fyra motioner. De flesta motionsyrkandena gäller frågor av mera begränsad räckvidd, vilka tas upp i det följande. Av övergripande natur är endast vänsterpartiet kommunisternas partimotion 1984/85:3184, där det begärs att riksdagen skall avslå propositionen. Motionärerna kritiserar propositionen för brist på historiskt perspektiv. När statsmakterna har inskränkt det utländska kapitalets möjligheter att äga banker och andra företag i Sverige har två skäl varit avgörande, säger motionärerna. I grunden har legat värderingen att makten över det svenska näringslivet borde ligga hos svenska medborgare och av dem ägda företag. Därtill har kommit strävan att begränsa bankernas inflytande över industrin och andra näringsgrenar. Det nu aktuella förslaget bryter, menar motionärerna, mot båda dessa principer. De utländska bankerna representerar en högt utvecklad finansmakt med omfattande internationella intressen. Deras etablering i Sverige kommer att medföra ökade svårigheter för riksdagen och regeringen att genomföra en ekonomisk politik i landets intresse. Utländska kapitalistiska intressen kommer att få ökat inflytande över Sveriges ekonomiska utveckling. Därmed kommer, hävdar motionärerna, sannolikt koncentrations- och centralisationsprocessen i det svenska näringslivet att förstärkas ytterligare.

Det är ett riktigt påpekande att kapitalmarknadskommittén inte i sitt betänkande om utländska banketableringar diskuterar frågan i makttermer. Utskottet vill emellertid understryka att det förslag som kommittén har utformat och som regeringen med vissa modifikationer har anslutit sig till är av provisorisk art. Ett väsentligt syfte är att undanröja de hinder mot svenska bankers verksamhet utomlands som följer av andra länders krav på reciprocitet vid behandlingen av utifrån kommande banker. De grundläggande strukturproblemen kommer att behandlas i ett senare sammanhang. Den ändring i gällande bestämmelser som nu föreslås är enligt utskottets bedömning av marginell innebörd. Någon stor andel av kreditmarknaden lär utlandsägda banker inte komma att lägga under sig. Lagen om bankrörelse och lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag begränsar kraftigt deras möjligheter att skaffa sig ekonomiskt inflytande i Sverige. Den

mest påtagliga effekten av deras inträde på marknaden kan väntas bli en skärpt konkurrens inom banksektorn.

Utskottet menar att det finns skäl för en sådan lagändring som regeringen föreslår och anser inte att invändningarna i motion 1984/85:3184 (vpk) är befogade. Ett par av yrkandena i andra motioner går ut på ändringar i här aktuella lagrum. Om riksdagen ställer sig positiv till något av dessa yrkanden bör detta emellertid föranleda framställning till regeringen om förslag till lagändring. Förespråkarna för dessa yrkanden kräver inte att riksdagen vid behandlingen av proposition 1984/85:191 skall göra omedelbara ändringar i regeringens lagförslag.

Med det sagda tillstyrker utskottet de båda lagförslagen i propositionen. Detta innebär att motion 1984/85:3184 (vpk) avstyrks. Utskottet återkommer i det följande till olika detaljfrågor med anknytning till den nu aktuella lagstiftningen.

Särskilda frågor

En förutsättning för *oktroj* är enligt 4 § 1 mom. femte stycket lagen om bankrörelse att regeringen finner den tillämnade rörelsen nyttig för det allmänna. Kreditmarknadskommittén har fått i uppdrag att överväga om denna s. k. behovsprövning i oktrojförfarandet bör vara kvar i sin nuvarande form. Enligt kommitténs direktiv bör en behovsprincip för prövning av banketableringar behållas. Kommittén skall överväga också vad som kallas en omvänd behovsprövning. Innebörden är att en ansökan om etablering skulle få avslås endast om den tilltänkta verksamheten är oförenlig med en sund utveckling av bankväsendet. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) om koncession för försäkringsrörelse har nyligen ändrats på motsvarande sätt. Kreditmarknadskommittén har emellertid funnit det olämpligt att reglerna för behovsprövningen skulle ändras enbart för utländska banker och har därför förordat att dessa regler tills vidare skall kvarstå oförändrade. Den avser att återkomma till frågan i sitt slutbetänkande, som är att vänta under våren 1986.

I motion 1984/85:3182 (fp) begärs att riksdagen inom ramen för det nu aktuella lagstiftningsärendet även skall ändra 4 § lagen om bankrörelse på sådant sätt att en omvänd behovsprövning skall tillämpas. Motionärerna hävdar att frågan inte behöver utredas ytterligare. Som nyss nämnts bör riksdagen emellertid, om den ställer sig positiv till motionärernas förslag, inte omedelbart genomföra en lagändring utan begära förslag till en sådan från regeringen.

Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att frågan om grunderna för behovsprövningen bör avgöras utan ytterligare utredning. Kreditmarknadskommitténs skäl för uppskov med ställningstagandet i denna fråga är enligt utskottets mening bärande. Utskottet avstyrker följaktligen det nu berörda yrkandet i motion 1984/85:3182 (fp).

Aktier i bankaktiebolag får enligt 18 § lagen om bankrörelse, som enligt regeringens förslag förblir oförändrad i denna del, inte förvärvas av utländska intressen. Vid remissbehandlingen av kreditmarknadskommitténs förslag har från många håll rekommenderats att ett begränsat *utländskt ägande i svenska banker* skulle tillåtas, efter mönster av vad som förekommer bl. a. i de nordiska grannländerna. Finansministern uttalar i propositionen att det enligt hans mening inte nu finns tillräckligt underlag för ett ställningstagande i denna fråga. Han har emellertid inte funnit anledning att motsätta sig att kreditmarknadskommittén överväger en sådan förändring.

Med återopande av remissopinionen förespråkas i motion 1984/85:3185 (m) en omedelbar lagändring så att utländskt aktieägande i svenska bankaktiebolag möjliggörs. En sådan förändring skulle skapa grund för ett intensifierat samarbete mellan svenska och utländska banker, menar motionärerna. Att förvärva en minoritetspost eller bilda ett företag tillsammans med svenska intressenter skulle kunna framstå som ett attraktivt alternativ till etablering av en dotterbank i Sverige. Sammanlagt bör dock, anför motionärerna, inte större andel av aktierna i en svensk bank än som motsvarar 20 % av röstvärdet få förvärvas av utländska intressenter.

Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att denna fråga bör närmare övervägas av kreditmarknadskommittén innan den tas upp till avgörande av statsmakterna. En möjlighet för utländska intressenter att i vissa fall äga en begränsad del av aktiekapitalet i en svensk affärsbank skulle kunna få positiv betydelse för det ekonomiska samarbetet i Norden. Utskottet förutsätter att kommittén särskilt beaktar den aspekten. Med vad här sagts avstyrker utskottet förslaget i motion 1984/85:3185 (m) att riksdagen redan nu skall ta ställning för en lagändring i det angivna syftet.

Bankaktiebolagen är i princip förbjudna att förvärva aktier. Av regeringen kan de dock få *tillstånd att förvärva aktier* i andra bankaktiebolag, i utländska bankföretag samt i svenska aktiebolag och utländska företag vilkas ändamål kan anses gynna bankväsendet eller det allmänna. Med stöd av denna bestämmelse driver flera svenska affärsbanker bl. a. finansbolag i form av dotterbolag. Kreditmarknadskommittén har bland sina uppgifter att kartlägga och ange riktlinjer för bankernas verksamhet i sådana sidoföretag. Det meddelas i propositionen att regeringens praxis i tillståndsärenden är mycket restriktiv i avvaktan på att kommittén slutför sitt arbete. När det gäller utländska banker som etablerar sig i Sverige förutsätter regeringen en ännu mer restriktiv praxis intill dess frågan får en mera definitiv lösning. Sådana banker bör, heter det, endast undantagsvis få tillstånd att förvärva aktier och då huvudsakligen i företag som avser att tjäna "allmänt gemensamma" intressen på bankområdet. Bankomatcentralen AB och Upplysningscentralen UC AB är ett par exempel på sådana företag.

I motion 1984/85:3185 (m) begärs att riksdagen skall göra ett vägledande uttalande om regeringens dispensprövning på detta område. Innebörden

skall vara att samma grunder bör tillämpas för utlandsägda som för svenska banker.

Utskottet finner det rimligt att regeringen under ett begynnelsekede, innan kreditmarknadskommitténs överväganden i detta ämne ännu har presenterats och lett till beslut, tillämpar en sådan restriktiv praxis som anges i propositionen. Ett sådant uttalande som föreslås i motion 1984/85:3185 (m) är utskottet alltså inte berett att tillstyrka.

Som tidigare nämnts tillämpar Norge ett strikt krav på ömsesidighet när det gäller banketablering över gränserna; svenska banker har alltså hittills inte fått tillstånd att etablera sig i Norge. Om den nu föreslagna lagstiftningen genomförs kommer förutsättningarna härvidlag att ändras. I motion 1984/85:3183 (fp) uppges emellertid att man i Norge skulle ha för avsikt att inte tillåta ytterligare utländsk banketablering i landet förrän man utvärderat erfarenheterna av de hittillsvarande utländska dotterbankernas verksamhet i Norge. Med hänsyn till den svensk-norska handelns omfattning och den rika förekomsten i Norge av företag med svenska ägarintressen borde, anser motionärerna, regeringen snarast inleda förhandlingar med den norska regeringen i syfte att möjliggöra omedelbar *etablering av svenska banker i Norge*. Riksdagen borde rikta en begäran härom till regeringen.

Utskottet instämmer i syftet med motionen. Enligt vad utskottet har erfarit är frågan aktuell i de svensk-norska kontakterna på regeringsnivå. Någon sådan framställning till regeringen från riksdagens sida som föreslås i motion 1984/85:3183 (fp) behövs därför inte.

I en motion från allmänna motionstiden och en som har föranletts av propositionen begärs ändringar i de regler beträffande bankstyrelser som är avsedda att ge staten insyn och inflytande. Såväl i motion 1984/85:559 (m) – en partimotion – som i motion 1984/85:3182 (fp) föreslås att riksdagen nu skall avskaffa den vid årsskiftet 1984-1985 införda regeln i 77 § lagen om bankrörelse (prop. 1984/85:35, NU 1984/85:9, rskr. 1984/85:86, SFS 1984:1035) att en affärsbanksstyrelses val av ordförande skall underställas regeringen för godkännande. I den senare motionen påyrkas vidare att systemet med offentliga styrelseledamöter – enligt 71 och 74 a §§ i samma lag – skall slopas omedelbart. Enligt den förra motionen bör riksdagen hos regeringen begära förslag till en sådan ändring i lagen. Bankinspektionens och riksbankens tillsyn ger staten tillräcklig kontroll och insyn i verksamheten, sägs det i denna motion. Enligt motion 1984/85:3182 (fp) fyller de berörda reglerna ingen positiv funktion.

Utskottet tillstyrkte i höstas den av regeringen föreslagna ordningen beträffande *styrelseordförande i affärsbank* med uttalandet att den var väl ägnad att möjliggöra ett förstärkt inflytande från det allmännas sida över affärsbankernas verksamhet utan långtgående ingrepp i det befintliga institutionella systemet. Detta omdöme står sig alltså. Det bör betonas att riksdagen vid sitt beslut i saken stod inför perspektivet att utländska banker snart kunde komma att få etablera sig i Sverige och då skulle bli underkastade

samma regler i detta hänseende som de svenska bankerna. Utskottet avstyrker med bestämdhet förslagen om att den nya ordningen för val av styrelseordförande skall slopas.

Motsvarande förslag om slopande av systemet med *offentliga styrelseledamöter* i affärsbankerna framlades i höstas i anslutning till regeringens förslag beträffande affärsbankernas styrelseordförande (NU 1984/85:9).

Utskottet ställde sig då avvisande till en sådan åtgärd. Det kan konstateras att det nämnda systemet tycks vara fullt accepterat från bankernas sida. Utskottet finner inte anledning att föreslå någon ändring när det gäller denna form för kontakt mellan staten och bankerna. Yrkandena i motionerna 1984/85:559 (m) och 1984/85:3182 (fp) att systemet med offentliga ledamöter skall slopas avstyrks följaktligen av utskottet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen med avslag på motion 1984/85:3184 antar i proposition 1984/85:191 framlagda förslag till
 - a) lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
 - b) lag om ändring i lagen (1982:617) om utländska förvärv av svenska företag,
2. beträffande *oktroj*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3182 yrkande 1,
3. beträffande *utländskt ägande i svenska banker*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3185 yrkande 1,
4. beträffande *tillstånd att förvärva aktier*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3185 yrkande 2,
5. beträffande *etablering av svenska banker i Norge*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3183,
6. beträffande *styrelseordförande i affärsbank*
att riksdagen avslår motion 1984/85:599 yrkande 3 och motion 1984/85:3182 yrkande 2 i ifrågavarande del,
7. beträffande *offentliga styrelseledamöter*
att riksdagen avslår motion 1984/85:559 yrkande 4 och motion 1984/85:3182 yrkande 2 i ifrågavarande del.

Stockholm den 30 maj 1985

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Erik Hovhammar (m), Lennart Pettersson (s), Rune Jonsson (s), Sten Svensson (m), Olof Johansson (c), Wivi-Anne Radesjö (s), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Jörn Svensson (vpk), Birgitta Johansson (s), Bo Finnkvist (s), Lars Ahlström (m), Per-Ola Eriksson (c) och Lars Andersson (s).

Reservationer

1. Lagförslagen (mom. 1)

Jörn Svensson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 4 med "Det är" och slutar på s. 5 med "aktuella lagstiftningen" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det liksom motionärerna anmärkningsvärt att den betydelsefulla frågan om utländska banketableringar i Sverige enligt regeringens förslag nu skall avgöras separat. Det borde anses självklart att den bör sättas in i det större sammanhang som kreditmarknadskommittén skall ägna sitt huvudbetänkande åt. Vad motionärerna anför om sannolika konsekvenser av utländska banketableringar i Sverige kan utskottet helt instämma i. I stället för att obetänksamt öka utrymmet för kapitalistisk maktutövning borde riksdagen överväga åtgärder som på ett radikalt sätt angriper storbankernas och av dem behärskade företagsgruppers dominerande inflytande i vår ekonomi. Utskottet ansluter sig till yrkandet i motion 1984/85:3184 (vpk) och avstyrker alltså regeringens förslag.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3184 avslår proposition 1984/85:191.

2. Oktroj (mom. 2)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "motion 1984/85:3182 (fp)" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att det finns anledning att ytterligare dröja med en övergång till omvänd behovsprövning i oktrojförfarandet. Någon ytterligare utredning är, som motionärerna framhåller, inte erforderlig. Det bör ankomma på regeringen att utan dröjsmål förelägga riksdagen förslag till en moderniserad oktrojbestämmelse avseende såväl svenska som utländska banker.

dels att utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *oktroj*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:3182 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

3. Utländskt ägande i svenska banker (mom. 3)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "angivna syftet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att frågan om rätt för utländska intressenter att förvärva minoritetsandelar i svenska banker upptas till omedelbar prövning. Som framhålls i motionen kan en möjlighet till samarbete i denna form med svenska banker i vissa fall tänkas vara en fullgod ersättning för etablering av en helt utlandsägd bank i Sverige. Regeringen bör därför redan hösten 1985 förelägga riksdagen förslag till en lagändring av den innebörd som här nämnts. Motion 1984/85:3185 (m) skulle därigenom bli tillgodosedd i det väsentliga.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *utländskt ägande i svenska banker*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:3185 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Tillstånd att förvärva aktier (mom. 4)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "att tillstyrka" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets mening en viktig princip att utländska banker som etablerar sig i Sverige inte i onödan skall utsättas för en mera restriktiv behandling än de svenska bankerna. De normer för prövning av frågor om tillstånd att förvärva aktier i sidoblag som anges i propositionen är uttryck för en helt omotiverad diskriminering av de utländska bankerna. Om inte annat bör risken för motåtgärder mot svenska banker i andra länder vara ett tillräckligt skäl för att dessa normer skall ändras. Riksdagen bör i enlighet med det nu berörda yrkandet i motion 1984/85:3185 (m) uttala sig för att enhetliga grunder tillämpas för svenska och utländska banker vid prövning av frågor om tillstånd att förvärva aktier.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *tillstånd att förvärva aktier*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3185 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Etablering av svenska banker i Norge (mom. 5)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "därför inte" bort ha följande lydelse:

Liksom motionärerna finner utskottet det angeläget att svenska banker får tillfälle att etablera sig i Norge så snart ömsesidighetsprincipen inte längre kan återopas däremot. Regeringen bör därför, såsom påyrkas i motion 1984/85:3183 (fp), omgående inleda förhandlingar med den norska regeringen i denna fråga.

dels att utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *etablering av svenska banker i Norge*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:3183 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Styrelseordförande i affärsbank (mom. 6)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Olof Johansson (c), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Lars Ahlström (m) och Per-Ola Eriksson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 7 med "Utskottet tillstyrkte" och slutar på s. 8 med "skall slopas" bort ha följande lydelse:

Regeringens förslag om statlig intervention i affärsbankernas val av styrelseordförande utsattes vid riksdagsbehandlingen för en ingående kritik från principiella utgångspunkter. Bl. a. påpekades risken för att såväl presumtiva som redan godkända styrelseordförande skulle känna osäkerhet om vilket mått av handlings- och yttrandefrihet de kunde räkna med utan risk för negativa reaktioner från regeringens sida. Samma skäl som då anfördes mot att systemet skulle införas talar för att det nu snarast upphävs innan någon större skada hinner uppstå. Riksdagen bör, såsom föreslås i motionerna 1984/85:559 (m) och 1984/85:3182 (fp), nu besluta att den ifrågavarande paragrafen i lagen om bankrörelse skall återställas till den innebörd som den hade fram till årsskiftet 1984-1985.

dels att utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *styrelseordförande i affärsbank*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:559 yrkande 3 och motion 1984/85:3182 yrkande 2 i ifrågavarande del antar följande

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse

Härigenom föreskrivs att 77 § lagen (1955:183) om bankrörelse skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

77 §

Inom styrelsen skall en ledamot vara ordförande. *Denne väljs av styrelsen, om inte annat följer av andra stycket.* Vid lika röstetal skall valet avgöras genom lottning. Verkställande direktör eller annan befattningshavare i banken får inte vara ordförande.

Styrelsens val av ordförande skall utan dröjsmål underställas regeringen för godkännande. Regeringen skall godkänna styrelsens val, om den valde kan förväntas verka för att såväl bankens som samhällets intressen beaktas i verksamheten. Om valet inte godkänns skall regeringen i stället utse en annan ledamot av styrelsen till ordförande.

Regeringens godkännande enligt andra stycket gäller tills vidare. Vid omval av en ordförande som tidigare har godkänts av regeringen krävs inte ny underställning. Regeringen får återkalla sitt godkännande, om ordföranden inte längre uppfyller de villkor för godkännande av val som anges i andra stycket. Om regeringen har utsett ordföranden får uppdraget återkallas när som helst.

Om ett godkännande har återkallats skall bestämmelserna i första stycket tillämpas. Detsamma gäller om ett uppdrag har återkallats eller av annat skäl upphört.

Intill dess att styrelsens val av ordförande har prövats av regeringen, skall den av styrelsen utsedde ledamoten vara ordförande.

Inom styrelsen skall en ledamot vara ordförande. *Har bolagsstämman ej utsett ordförande eller skall, där en eller flera ledamöter tillsatts i annan ordning än genom val på bolagsstämma, sådan ledamot ej enligt bolagsordningen tillika vara styrelsens ordförande, skall styrelsen välja ordförande.* Vid lika röstetal skall valet avgöras genom lottning.

Verkställande direktör eller annan befattningshavare i banken får inte vara ordförande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

7. Offentliga styrelseledamöter (mom. 7)

Erik Hovhammar (m), Sten Svensson (m), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp) och Lars Ahlström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet ställde" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Därvid gjordes från moderata samlingspartiets och folkpartiets sida vägande invändningar mot att denna form för statligt inflytande inom affärsbankssektorn skulle bibehållas. Utskottet hänvisar till vad som då anfördes och kommer till slutsatsen att regeringen snarast bör lägga fram förslag till sådana ändringar i lagen om bankrörelse att bestämmelserna om offentlig representation i olika besluts- och beredningsorgan inom affärsbankerna utgår.

dels att utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *offentliga styrelseledamöter*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:559 yrkande 4 och med anledning av motion 1984/85:3182 yrkande 2 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Innehåll

<i>Ärendet</i>	1
<i>Sammanfattning</i>	1
<i>Propositionen</i>	1
Förslag	1
Huvudsakligt innehåll	2
<i>Motioner</i>	2
<i>Utskottet</i>	3
Lagförslagen i stort	3
Särskilda frågor	5
Hemställan	8
<i>Reservationer</i>	9
1. Lagförslagen (vpk)	9
2. Oktroj (m, fp)	9
3. Utländskt ägande i svenska banker (m, fp)	10
4. Tillstånd att förvärva aktier (m, fp)	10
5. Etablering av svenska banker i Norge (m, fp)	11
6. Styrelseordförande i affärsbank (m, c, fp)	11
7. Offentliga styrelseledamöter (m, fp)	13